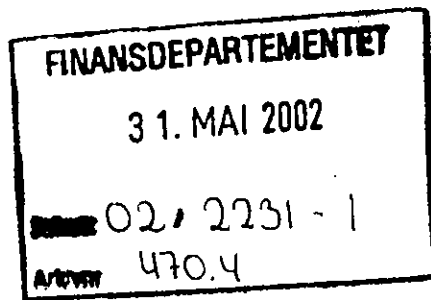

Pensjonskommisjonen
v/ sekretariatsleder Bjørn Halvorsen

Deres ref

Vår ref

Dato 30.05.2002

PENSJONSPOLITISKE INNSPILL FRA AKADEMIKERNE

Vedlagt følger et notat fra Akademikerne til Pensjonskommisjonen.

Med vennlig hilsen
Akademikerne

Anders Kleppe
Fagsjef

Pensjonskommissjonen

Deres ref

Vår ref

Dato 28.05.2002

PENSJONSPOLITISKE INNSPILL FRA AKADEMIKERNE

Akademikerne viser til møte 29. april mellom Pensjonskommissjonen og Pensjonskommissjonens råd hvor blant annet ulike hovedmodeller for pensjonssystemet ble drøftet. Akademikerne gir i det følgende uttrykk for noen prinsipper vi mener bør være med å danne grunnlaget for det videre arbeid. De første 4 punktene er rettet mot folketrygden og er i hovedsak i samsvar med folketrygdens intensjoner og regelverk fra oppstarten i 1967. Pkt 6 – 10 er generelle krav og målsettinger som er viktig for alle pensjonsordninger. Pkt 11 omhandler de offentlige pensjonsordningene.

1. Oppslutning og tillit – Ytelser og finansiering

Akademikerne mener hovedprinsippene for ytelsene i folketrygden bør ligge fast. Akademikerne mener oppslutning om folketrygden er viktig. Folketrygden mister sin troverdighet når det gjøres betydelige endringer i forhold til opprinnelige intensjoner, jf bl.a. endringen i knekkpunkt for full opptjening fra 8G til 6G i 1992, underreguleringen av grunnbeløpet og redusert kompensasjonsgrad. Disse endringer har så vel enkeltvis som samlet medført betydelig pensjonstap for mange nåværende og framtidige pensjonister. Folketrygdens tilleggspensjonssystem ble bl.a. lansert som alternativ til utbygging av tjenestepensjonsordninger med mer. Endringer vil gi inntrykk av at avtalefestede pensjoner har et bedre rettslig vern enn det politiske vernet om folketrygdens pensjoner. Akademikerne mener de opprinnelige målsettinger og forutsetninger som ble vedtatt for ytelsene må gjenoprettes.

Akademikerne mener det er nødvendig med en fondering av folketrygdens tilleggspensjon slik at fondet utgjør en garanti for framtidige ytelser. Akademikerne mener en fondering av ytelsene vil føre til en synliggjøring av forpliktelsene som hviler på pensjonssystemet. Petroleumsfondet gir slike muligheter og vil samtidig sikre en langsiktig disponering av petroleumsinntektene som ikke virker skadelig på økonomien.

2. Forhold mellom inn- og utbetalinger

Akademikerne mener det må gjenoprettes en klarere sammenheng mellom inntekt, innbetaling og pensjon i folketrygden. Akademikerne mener det bør legges opp til en mer inntektsproporsjonal pensjonsordning enn i dagens tilleggspensjon i folketrygden. Systemet må inneholde en grunnsikring, men inntektsutjevning bør skje gjennom skatte- og avgiftssystemet.

Det må bli bedre samsvar mellom det folk betaler inn og det de får utbetalt. De som betaler inn avgift må ikke bli minstepensjonister. Knekkpunkt må oppheves.

Akademikerne mener at når graden av en mer proporsjonal ordning skal vurderes må det tas hensyn til at det i dag er et stort antall som tar lang utdanning, ofte til de nærmer seg 30 år. Dessuten tar en del pauser fra arbeid blant annet på grunn av omsorg for barn. Dette er forhold som gjør at dagens konsekvenser av besteårsregel og taket på 40 års opptjening må opprettholdes for å kunne få et rimelig forhold mellom inntekt og den tid man reelt sett er yrkesaktiv. Bortfall av besteårsregelen vil for mange medføre en vesentlig nedgang i pensjonsgrunnlaget og pensjonstapet vil kunne bli betydelig.

Dersom Kommisjonen likevel vurderer bortfall av besteårsregelen og taket på 40 års opptjening, forventer Akademikerne at det blir utredet hvilke konsekvenser dette vil få for pensjonens størrelse.

3. Grunnbeløpet

Regulering av grunnbeløpet må skje i samsvar med lønnsutviklingen for de yrkesaktive. Dette bør lovfestes. Det Tekniske Beregningsutvalg for inntektsoppgjørene kan gis som tilleggsmandat å fastsette grunnlaget for regulering av G.

4. Individuelle investeringsvalg

Akademikerne vil gå imot ordninger med individuelle investeringsvalg. Dette gir unødig stor risiko for den enkelte og vil medføre utilsiktede store ulikheter i pensjon. Akademikerne legger vekt på at pensjonene skal være forutsigbare og stabile for den enkelte og i så henseende er individuelle investeringsvalg lite hensiktsmessig.

5. Fleksibel pensjonsalder

Behovet for når man skal starte pensjonisttilværelsen vil variere fra individ til individ. Dette taler for en fleksibel pensjonering over en viss alder. Akademikerne mener denne bør settes til 62 år. Prinsippet bør være at tidligere pensjonering (kortere yrkesdeltakelse og mindre innbetaling) bør gi redusert årlig pensjon.

6. Integrering og rehabilitering

Både av hensyn til den enkelte og av hensyn til trygdens økonomi, bør varige trygdeytelser unngås hvis alternative løsninger kan mobiliseres. En av de viktigste utfordringer vi står overfor i årene framover er i denne sammenheng å begrense antallet nye uførepensjonister. Akademikerne mener tiltak som ikke er rettighetsbegrensende må prioriteres, jf IA-avtalen.

7. Delpensjon

Vi står overfor en situasjon som krever best mulig utnyttelse av arbeidskraftreserver som står til disposisjon.

Akademikerne er positiv til tiltak som stimulerer til økt yrkesaktivitet for eldre gjennom

fleksible muligheter for kombinasjon av pensjon og arbeid. Kombinasjon av arbeid og pensjon må økonomisk sett alltid være å foretrekke framfor full pensjonering. På den annen side er det viktig at delpensjonsordninger ikke blir utformet slik at de stimulerer folk til å pensjonere seg tidligere og i større grad enn de ellers ville gjort. Det må økonomisk sett lønne seg å arbeide.

8 Pensjon og inntekt

Noen pensjonister har anledning til å tjene ubegrenset med penger i tillegg til full pensjon, mens andre ikke har det. Akademikerne ser denne type forskjellsbehandling som prinsipielt uheldig. Pensjonen bør avkortes etter inntekt og det bør være like regler for alle uavhengig av hvilken pensjonsordning man er tilknyttet og av hvor man arbeider etter pensjonsalder.

9. Mobilitet i arbeidsmarkedet

Det bør bli enklere å ta med seg pensjonsordningen ved skifte av arbeidsplass. Dagens ordninger er til hinder for omstilling og mobilitet. Den enkelte bør i større grad kunne ha med seg oppspart pensjonskapital fra tidligere arbeidsforhold, og bygge videre på denne i nye arbeidsforhold.

10. Kjønnsnøytral ordning

Ordnningen må være kjønnsnøytral og gi like årlige pensjoner for lik inntekt og opptjeningstid.

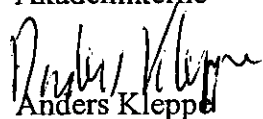
11. Bruttoordninger i offentlige tjenstepensjonsordninger

Ideen ved bruttosystemet er at man på en enkel måte kan forklare hva samlet pensjon blir. Akademikerne mener dagens ordning fungerer godt. Ordnningen gir forutsigbarhet om den framtidige pensjon. Pensjon er en del av tilsettingsvilkårene og eventuelle endringer må derfor drøftes og avtales mellom partene i arbeidslivet.

Regelverket for oppsatt pensjon hindrer i praksis mobilitet mellom offentlig og privat sektor. Gjeldende regelverk medfører at full pensjonsgivende tjenestetid kan øke fra 30 til 40 år og dermed redusere pensjonsverdien vesentlig. Akademikerne mener denne regelen bør endres. Skal man få mobilitet og endringsvillighet i arbeidsstyrken må man ikke ha regler som reduserer opptjente pensjonsrettigheter ved skifte av arbeidsgiver.

Med vennlig hilsen

Akademikerne

Anders Kleppe

Fagsjef